

KATALOG ARAPSKIH, TURSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA MUZEJA HERCEGOVINE MOSTAR, obradile Dželila Babović i Madžida Mašić, prijevod na engleski Nerin Dizdar, Orijentalni institut u Sarajevu – Muzej Hercegovine Mostar, Sarajevo 2017., 187 str.

U saradnji dviju institucija, Muzeja Hercegovine Mostar i Orijentalnog instituta u Sarajevu, objavljen je *Katalog arapskih, turskih i bosanskih rukopisa Muzeja Hercegovine Mostar* – dvojezički (bosanski/engleski).

Katalošku i digitalnu obradu rukopisa iz zbirke Muzeja Hercegovine Mostar izvršile su Dželila Babović i Madžida Mašić, naučne saradnice u Orijentalnom institutu u Sarajevu.

Pomenuta zbirka rukopisa Muzeja Hercegovine Mostar ubraja se među manje zbirke manuskripata na arapskom, turskom i bosanskom jeziku, u kojoj su posebno dragocijeni rukopisi nastali na području Bosne, jer predstavljaju ili djela naših autora ili su im prepisivači naši ljudi. Od domaćih autora u ovoj zbirci zastupljeni su: alhamijado pjesnik Muharem Dizdarević – Muhamed Rušdi iz Trebinja, pjesnik Salih Gašević iz Nikšića, mostarski muftija, autor zbirke fetvi na turskom jeziku, Aḥmed b. Muḥammad al-Mūstārī itd. Među domaćim prepisivačima koje susrećemo u nekoliko rukopisa ove zbirke spominju se: Muḥammad Ibn Šayḥ Ibrāhīm efendī al-Mūstārī, Aḥmed b. Šālīh, softa, Munla Muṣṭafā Ḥrwī-zāde i Omer Goro.

Zbirka sadrži 33 rukopisna kodeksa sa 39 djela iz različitih oblasti nauke, od Kur’ana i njegovih fragmenata, djela iz oblasti hadisa, islamskog prava, nasljednog prava i šeriatskopравnih rješenja, zatim dogmatike, islamskog morala, molitvi, historije, gramatike, stilistike i metrike, te lijepe književnosti, kao i međzma raznovrsnog sadržaja.

Najstariji rukopis u zbirci potječe iz XV stoljeća (VIII stoljeće po Hidžri), a radi se o djelu iz oblasti stilistike i metrike napisanom na arapskom jeziku – *Šarḥ Miftāḥ al-‘ulūm*, čiji je autor ‘Alī b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ġurgānī (R 6).

Kataloškoj obradi rukopisa prethode: “Uvod” autorica kataloga – dat dvojezički (bosanski/engleski); “Izvori i literatura” i “Transkripcija” koja je korištena u ovom katalogu.

Katalog je urađen stručno i temeljito sa puno korisnih detalja koji se ne mogu naći u samom rukopisu (od navođenja izvora relevantnih za podatke o samom djelu, njegovom autoru do komentatora ili prevodilaca i sl.).

Katalog je rađen po usvojenim principima kataloške obrade manuskripata, u kojem je najprije izvršena klasifikacija rukopisa prema jezicima na kojima su pisani: arapskom, turskom i bosanskom. Zatim su rukopisi unutar

ovih jezika, hronološki raspoređeni po tematici, prema godini nastanka djela i pojedinog rukopisa. U ovoj zbirci najviše je onih rukopisa koji su napisani na arapskom jeziku.

Zahvaljujući kaligrafskom umijeću prepisivača, mnoge rukopise iz ove zbirke krasi jasno, čitko i lijepo ispisan pismo. S tim u vezi, autorice u uvodnom dijelu knjige izdvajaju, po kaligrafskoj ljepoti ispisa te jasnoći i čitkosti pisma, neke prijepise Kur'ana. S druge strane, prijepis čuvenog djela iz oblasti islamskog prava (fikha) *Multaqā al-abḥur* (R 28), napisanog na arapskom jeziku, ističe se svojom iluminacijom.

Na kraju knjige su dodati indeksi: Indeks naslova (arapskim pismom), Indeks naslova u transkripciji, Indeks autora, Indeks prepisivača, Indeks bivših vlasnika, Indeks geografskih naziva i Indeks ostalih imena. Svi ovi indeksi olakšavaju traženje određenih podataka kod korištenja kataloga, a u tu svrhu su napravljeni Kataloški i Signaturni indeks, tj. redni broj u katalogu sa brojem rukopisa u zbirci, i obratno.

Faksimili pojedinih stranica iz nekoliko rukopisa doneseni su na kraju da ukažu na manuskripte koji se po nekim svojim karakteristikama posebno ističu, prije svega kao najstariji rukopisi iz ove zbirke ili kao kaligrafski izuzetno zanimljivi rukopisi i sl.

Zbog svega navedenog, autoricama treba odati priznanje za uloženi trud i iskazano vladanje strukom. Dvema institucijama, Muzeju Hercegovine Mostar i Orijentalnom institutu u Sarajevu, na trudu oko ovog vrijednog izdanja slijedi jednaka pohvala.

Objavljivanje ovog kataloga rukopisa Muzeja Hercegovina Mostar predstavlja novi doprinos boljem poznavanju rukopisnog naslijeđa na orijentalnim jezicima u našoj zemlji.

Alma Omanović-Veladžić